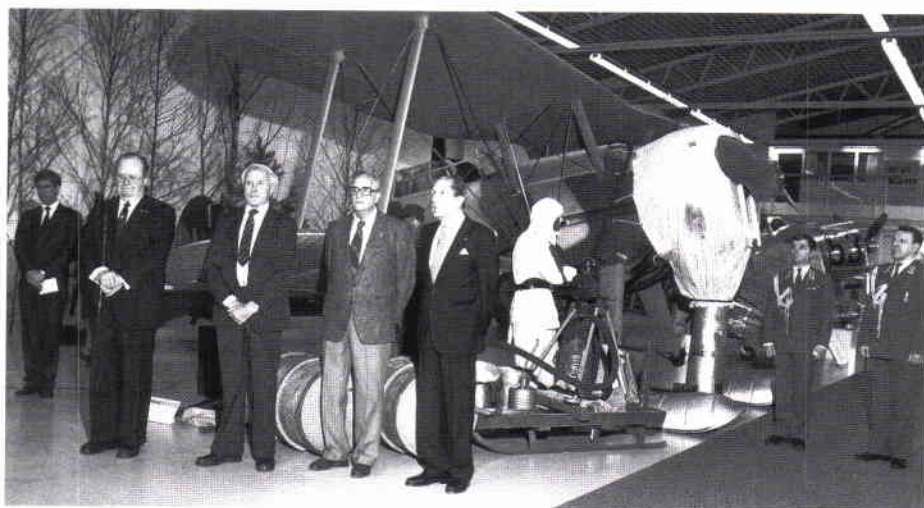

– De förtjänar vår högaktning

Text: Ingemar Lindstrand, Malmslätt
Foto: Niklas Forslind, Foto Malmen AB

– Den svenska flygflottiljens F 19 insats i Finlands vinterkrig 1940 kan inte nog betonas, så finske försvarsattachén i Stockholm, överste Heikki Vilén, på Flygvapenmuseum den 20 januari. Ett dussin krigsveteraner och många andra inbjudna bevittnade en tilltalande ceremoni till minnet av den gången – för 50 år sedan.

Kring museets J8 fanns ett vintersceneri uppbyggt med dåtidens enkla basmateriel. Vid minnesceremonien medverkade fr v museichefen Per-Inge Lindqvist, F19-veteranerna Bertil Östbo (då baschef), Arne Frykholm (fänrik, ff), Roland Sahlberg (signalist) och Thord Medalen (flygskytt), finske försvarsattachén, överste Heikki Vilén och överstelöjtnant Kaj Wallander.

□ – Att elddopet för F 19-flygarna kom så överraskande snabbt, och blev så lyckat, betydde mycket för krigsutvecklingen i norra Finland, så överste **Heikki Vilén**. Detta, att unga svenska frivilliga kom till broderlandets hjälp, var moraliskt uppmuntrande; det fick faktiskt betydelse för hela Nordens frihet. Svenskarnas personliga insatser förtjänar vår högaktning!

På dagen 50 år sedan

Motsvarande ceremonier hölls i Finland den 12 januari, på dagen 50 år sedan F 19 gjorde sin första och framgångsrika stridsinsats.

Denna dag, den 20 januari på Malmen, hade sin motsvarighet, för just då utförde F 19 betydelsefulla spaningsflygningar långt inne på ryskt område. Detta berättade museichefen **Per-Inge Lindqvist**, när han öppningstalade för en talrik och representativ publik.

Han erinrade om att den totala svenska insatsen i finska vinterkriget var 10 000 man. Det är den största frivilliginsatsen någonsin i världen. F 19 bestod av 270 man.

Under trumpetfanfar

avtäcktes en minnestavla. Denna har donerats av **Bertil Östbo** som 1940 var chef för baserna vid Uleåborg och Vaala.

Minnestavlan med F19-motiv är en relief gjuten i brons, 400x500 mm, skapad

Under trumpetfanfar avtäckte veteranerna en minnestavla, tillfälligt placerad på ett fingerat stenblock. På hedersplats i v fru Maj-Britt Östbo, överste Olof Knutsson med fru Marianne.

FOTNOT:

Fem exemplar av ovannämnda (tvåspråkiga) minnestavla har placerats i Finland, en i Helsingfors och fyra vid de aktuella nordliga baserna.

Texten lyder:

Den svenska frivilliga flygflottiljen F 19 luftförvarade norra Finland under vinterkriget 1939–1940.

av konstnären **Erik Reimhult**, Västervik. Utformningen har gjorts efter samråd med veteraner i Finland och Sverige.

Efter avtäckningen höll Östbo ett kärnfullt tal, där han belyste den spontana beredvilligheten för Finlands sak som 1939–40 rådde i Sverige. En tyst minut påbjöds till minne av stupade stridskamrater, varpå det välkända taptot "The last post" blåstes på trumpet – ett stanningsfullt moment.

Gladiator i fokus

Museet hade byggt upp ett realistiskt sceneri vid sin främsta F 19-souvenir, J8 Gloster Gladiator, med dåtidens vintriga stationsutrustningar, snökapell, (skylt-)dockor i rätta uniformer, björkskog och en likaså intressant bildmonter.

Detta arrangemang visades fram till den 13 mars, lika länge som F 19 var i tjänst.

Gissa om flera av premiärpubliken – och senare många andra besökare – hade goda historier att berätta kring den gamla flygmaterielen. . .

Överste Heikki Vilén, donatorn dir Bertil Östbo och överstelöjtnant Kaj Wallander vid minnestavlan. (Solkorset på skärmen var den tidens finska nationalitetsmärke på flygplanen och användes från 1918 till 1945.)

– Det här var min flygmundering, sade numera pensionerade flygöverläkaren Arne Frykholm, och provade sin gamla sälskinshandske.

Arne Frykholm bekantar sig närmare med museets J8.